

ปัญหาชายแดนระหว่างกัมพูชาและเวียดนาม
ศึกษาเน้นสมัยรัฐบาลพล พต

นายเมธา พรอมเทพ

002412

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. ๒๕๒๓

i 17046233

KAMPUCHEA-VIET NAM BORDER CONFLICT,
WITH SPECIAL EMPHASIS ON THE POL POT REGIME

Mr. Medha Promthep

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Political Sciences
Department of International Relations
Graduate School
Chulalongkorn University
1980

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ปัญหาชายแดนระหว่างกัมพูชาและเวียดนาม ศึกษาเน้นสมัย
รัฐบาลพล พต
ชื่อนิติกร นายเมธา พรอมเทพ
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วินิตา ไกรฤกษ์
ภาควิชา ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
ปีการศึกษา ๒๕๒๒

บทคัดย่อ

ปัญหาเกี่ยวกับดินแดนระหว่างกัมพูชาและเวียดนาม เป็นความขัดแย้งที่มีอยู่โดย
ธรรมชาติในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งสอง เพราะในขณะที่เวียดนามเติบโตขึ้น
ด้วยการขยายอำนาจออกไปครอบครองดินแดนของประเทศเพื่อนบ้าน กัมพูชาก็ต้องต่อสู้
เพื่อความอยู่รอด แม้ว่าฝรั่งเศสจะเข้าไประงับการขยายตัวของเวียดนามและช่วยรักษา
กัมพูชาให้คงอยู่ต่อมา แต่ฝรั่งเศสก็ได้เพิ่มปัญหาความขัดแย้งให้แก่ประเทศทั้งสองโดย
ไม่รู้ตัว ทรายที่ฝรั่งเศสยังคงมีอำนาจควบคุมทั้งสองฝ่ายและเป็นผู้ดำเนินความสัมพันธ์
ระหว่างแดนต่าง ๆ ในอินโดจีน ปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ ก็ไม่อาจปรากฏขึ้นเพราะ
มีอำนาจของฝรั่งเศสกดดันความไม่พอใจไว้ทั้งหมด

การจากไปของฝรั่งเศสกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกชาตินิยมในหมู่ประชาชน
เอกราชและอธิปไตย เป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินนโยบายต่างประเทศ ปัญหาที่สะสม
กันมาจึงประดังเข้ามาและก่อให้เกิดความขัดแย้งกันขึ้น ปัญหาที่มีความสำคัญได้แก่
การกำหนดเส้นเขตแดนโดยเจ้าหน้าที่ฝรั่งเศสที่ทำให้กัมพูชาต้องสูญเสียดินแดนและ
ผลประโยชน์ไปมาก และเส้นเขตแดนก็ไม่ชัดเจนอีกด้วย ส่วนปัญหาเกี่ยวกับสิทธิ
เหนือเกาะต่าง ๆ ในอ่าวไทยเกิดจากการที่ฝรั่งเศสมีได้กำหนดไว้ให้เรียบร้อย
ปัญหาชนกลุ่มน้อยก็มีทั้งชาวญวนในกัมพูชาและชาวเขมรในเวียดนาม ซึ่งเรียกได้ว่า
เป็นประชาชนที่อยู่ติดกันของเส้นเขตแดน ปัญหาความไม่ไว้วางใจและไม่เป็นมิตรกัน

ระหว่างชนทั้งสองชาตินี้ปรากฏอยู่ในแทบทุกระดับ ตั้งแต่ประชาชนทั่วไปจนถึงผู้นำพรรคคอมมิวนิสต์ ซึ่งเมื่อประกอบกับเรื่องสหพันธ์อินโดจีนที่เวียดนามเคยไปผ่นยิ่งทำให้ความไม่ไว้วางใจขยายมากขึ้นไปอีก ความสัมพันธ์อันซับซ้อนของจีน สหภาพโซเวียต กัมพูชา และเวียดนาม ทำให้ความแตกแยกในอินโดจีนเห็นได้ชัดเจนและการแทรกแซงของมหาอำนาจทั้งสองยังผลักดันปัญหาที่มีอยู่ให้ขยายตัว เป็นสงครามไปในที่สุด

ปัจจัยจากประวัติศาสตร์ เป็นต้นเหตุของปัญหาส่วนใหญ่ในความสัมพันธ์ระหว่างกัมพูชากับเวียดนามที่ทำให้เกิดสงครามขึ้นในปี ๒๕๒๐-๒๕๒๒ (ค.ศ. ๑๙๗๗-๑๙๗๘) ความเชื่อที่ฝังใจมาเป็นเวลานานเกี่ยวกับความพยายามกลืนชาติกัมพูชาของเวียดนาม เป็นอุปสรรคของการสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีต่อกัน โดยเฉพาะเมื่อประกอบกับบทบาทและนโยบายต่อการปฏิวัติในกัมพูชาของเวียดนามที่ไม่ชัดเจน และสามารถพิจารณาไปในทางที่เป็นอันตรายต่อเอกราชของกัมพูชา ยิ่งช่วยย่ำความเชื่อในอดีตและเพิ่มความโกรธแค้นเกลียดชัง เวียดนามด้วย ที่กัมพูชาหรือพื้นปัญหาพรมแดนขึ้นเป็นประเด็นหลักในการกล่าวโจมตีเวียดนามก็เพราะเส้นเขตแดนนั้นเป็นสัญลักษณ์ของการแย่งชิงดินแดนของกัมพูชาไปผนวกเข้ากับเวียดนาม ทั้งที่เป็นผลงานของฝรั่งเศส เป็นส่วนใหญ่ ปัญหาภายในประเทศอันเกิดจากกลุ่มชาวมุสลิมที่นิยมเวียดนามและชนกลุ่มน้อยเชื้อสายญวนในกัมพูชา กับบทบาทของมหาอำนาจในด้านการให้ความช่วยเหลือทางการทหารเป็นปัจจัยสนับสนุนให้รัฐบาลพล พต ตัดสินใจทำสงครามกับเวียดนาม สำหรับเวียดนามการทำสงครามครั้งนี้คาดว่าจะต้องป้องกันไม่ให้นักพูชาระเบิดดินแดนและสร้างความเสียหายให้แก่ชุมชนของเวียดนามบริเวณชายแดนอีก และอีกประเด็นหนึ่งก็คือ การขยายอำนาจเข้าไปครอบงำกัมพูชาซึ่งเป็นดินแดนส่วนเดียวของอินโดจีนที่ยังไม่อยู่ใต้อิทธิพลของเวียดนาม เป้าหมายของประเด็นนี้เห็นจะได้แก่การสถาปนาสหพันธ์อินโดจีนในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง และในขณะที่สงครามกำลังดำเนินไปอย่างรุนแรงนั้น ทั้งกัมพูชาและเวียดนามก็เสนอให้มีการเจรจาเพื่อยุติสงครามและหาทางแก้ปัญหาข้อพิพาทโดยสันติวิธี แต่ต่างก็ยื่นเงื่อนไขบางอย่างประการที่อีกฝ่ายหนึ่งไม่อาจจะยอมรับได้ จึงไม่อาจที่จะแก้ไขปัญหาด้วยการเจรจา ดังนั้น กระบวนการสันติภาพที่เสนอกันขึ้นจึง เป็นเพียงคำพูดและ เครื่องมือหนึ่งในการโฆษณาชวนเชื่อเท่านั้น

ผลสะท้อนของกรณีพิพาทครั้งนี้ต่อการเมืองระหว่างประเทศได้แก่การเปลี่ยนแปลงนโยบายและพฤติกรรมของทั้งกัมพูชาและเวียดนาม ในเบื้องต้นก็เป็นการพยายามลดศัตรูให้เหลือจำนวนน้อยที่สุด โดยการเปลี่ยนท่าทีที่ก้าวร้าวและแข็งกร้าวเป็นความปรารถนาในสันติภาพและมิตรภาพ จากนั้นก็พยายามเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับประเทศต่าง ๆ

เป้าหมายหลักคือ กลุ่มประเทศอาเซียนซึ่ง เป็นองค์การส่วนภูมิภาคสำคัญและใหญ่ที่สุดของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจึงมองเห็นได้อย่างชัดเจนโดยเฉพาะต่อประเทศไทยซึ่งเป็นประเทศอาเซียนที่อยู่ใกล้ชิดติดกับอินโดจีนมากที่สุด แต่สำหรับประเทศมหาอำนาจแล้ว กรณีพิพาทนี้เป็นเพียงเวทีหนึ่งของการแข่งขันขยายอำนาจ และเป็นการระบายความขัดแย้งและความตึงเครียดระหว่างกันออกมาในรูปสงครามที่ทำโดยตัวแทนนี้

the demarcation was not totally clear. Disputed sovereignty over many islands in the Gulf of Thailand arose from a lack of clear demarcation by the French. There was also the problem of minority groups of Vietnamese in Kampuchea and Khmer in Viet Nam. The animosity and distrust between these two nations could easily be seen in all levels whether it be among local people or in the leaderships. The situation was aggravated by the proposed Indochinese Federation repeatedly made by Viet Nam. The complicated tangled relationships among China, the Soviet Union, Kampuchea and Viet Nam intensified the disputes which led to intervention by outside powers and a war-like situation.

Historical factors are the main determinants for the armed hostilities during 1977-1979 war. The unceasing attempt of Hanoi to Vietnamize Kampuchea was the main obstacle in the building of good understanding between the two countries. This was added by the ambiguous stance taken by the Vietnamese during Kampuchea revolution that could be considered as detrimental to Kampuchean security. This has fanned Kampuchean hatred for the Vietnamese. The reason Kampuchea picked up the territorial dispute as ~~the main reason in condemning~~ Viet Nam stemmed from their belief that the existing demarcation line was symbol of Vietnamese illegal land annexation, though it was done by French officials during the colonial era. Other factors such as admiration for Viet Nam by some Kampuchean, the existence of Vietnamese minority group in Kampuchea, as well as the role of superpowers in providing military aid,

prompted the Pol Pot government into war with Hanoi. As for Viet Nam, it was thought that some measures had to be taken in order to prevent Kampuchea from territorial encroachment and causing damage to Vietnamese communities along the border. What Hanoi had in mind was to take over Kampuchea which was the only state in Indochina left uncontrolled by Viet Nam. Its final objective seemed to be the establishment a form of federation in Indochina. As the violent continued in the beginning, both Kampuchea and Viet Nam initiated negotiations to stop the fighting as well as proposing a peaceful means to end the conflict. Nevertheless, many conditions attached to these proposals were not acceptable to either parties, so that they could not negotiate to end the conflict. Thus, the proposed peace formula had only propoganda value.

This dispute has led to shifts in policy and behavior for both Kampuchea and Viet Nam. Attempts were made to turn former adversaries into friends. Accordingly, both states attempted to strengthen relations with other countries especially the ASEAN bloc which was the most cohesive regional grouping in Southeast Asia.

As for superpowers, this conflict was an attempt to increase their influence by proxy.

คำอุทิศ

แด่ พ่อและแม่

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ช
คำอุทิศ	ญ
บทที่	
บทนำ	๑
๑. ความสัมพันธ์ของ กัมพูชา กับ เวียดนาม ในประวัติศาสตร์ ...	๓
๒. ฝรั่งเศส กับ ผลกระทบตอกัมพูชาและเวียดนาม	๒๐
๓. ความสัมพันธ์ระหว่างพรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชา กับ เวียดนาม .	๔๓
๔. มหาอำนาจกับความขัดแย้งระหว่างกัมพูชา กับ เวียดนาม ...	๗๑
๕. พื้นที่ชายแดนกัมพูชา-เวียดนาม	๘๘
๖. สาเหตุของความขัดแย้งระหว่างกัมพูชา กับ เวียดนาม	๑๐๐
๗. สงครามชายแดน ๒๕๒๐-๒๕๒๒ (ค.ศ. ๑๙๗๗-๑๙๗๘) ...	๑๑๘
๘. ข้อเสนอสันติภาพ	๑๕๔
๙. ผลกระทบต่อประเทศไทยและการเมืองระหว่างประเทศ ..	๑๖๓
บทสรุป	๑๘๓
บรรณานุกรม	๑๘๘
ภาคผนวก	๒๐๑
ประวัติผู้เขียน	๒๒๘

สารบัญแนบที่

	ระหว่างหน้า
แนบที่แสดง เส้น เขตแดนทางบกระหว่างกัมพูชา-เวียดนาม	๓๒-๓๓
แนบที่แสดงพื้นที่ในทะเลที่มีการขัดแย้งระหว่างประเทศไทย ...	๓๕-๓๖
แนบที่แสดง เส้นแบ่ง เขตการปกครองระหว่างกัมพูชากับโคชินจีน	
บริเวณชายฝั่งอ่าวไทย	๓๖-๓๗

บทนำ

นับแต่ปี ๒๕๑๘ (ค.ศ. ๑๙๗๕) ที่ฝ่ายคอมมิวนิสต์สามารถยึดอำนาจการปกครองประเทศต่าง ๆ ในอินโดจีนได้ทั้งหมดเป็นต้นมา ชาวสารเกี่ยวกับความเป็นไปของประเทศเหล่านั้นปรากฏสูญหายตายนานาชาติเพียงเล็กน้อย จนกระทั่งปี ๒๕๒๐ (ค.ศ. ๑๙๗๗) จึงเริ่มเปิดประเทศออกติดต่อด้านสัมพันธ์กับประเทศอื่น ๆ พร้อมกันนั้นก็มีความสัมพันธ์กับเวียดนามกำลังมีปัญหาพิพาทเรื่องชายแดนกัน ซึ่งได้มีการยืนยันโดยแถลงการณ์ของรัฐบาลกัมพูชาเมื่อวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๒๐ (ค.ศ. ๑๙๗๗) และเป็นสาเหตุให้กัมพูชาตัดความสัมพันธ์ทางการทูตกับเวียดนาม จากนั้นมา กัมพูชาและเวียดนามก็ได้ทำสงครามกันอย่างเปิดเผยทั้งในสมรภูมิบริเวณชายแดนและโดยวิทยุกระจายเสียง

ปัญหาขัดแย้งเกี่ยวกับพรมแดนระหว่างกัมพูชาและเวียดนามภาคใต้เป็นปัญหาที่มีอยู่โดยธรรมชาติ โดยเฉพาะหลังการไต่เอกราชจากฝรั่งเศสเป็นต้นมา เมื่อขบวนการคอมมิวนิสต์ทั้งในกัมพูชาและเวียดนามได้ชัยชนะและสามารถจัดตั้งรัฐบาลของตนขึ้นในปี ๒๕๑๘ (ค.ศ. ๑๙๗๕) นั้น เป็นที่คาดกันว่าแนวคิดภราดรภาพของอุดมการณ์คอมมิวนิสต์น่าจะช่วยให้ประเทศทั้งสองสามารถแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างกันได้ด้วยวิถีทางการเจรจาอย่างสันติโดยที่มีพื้นฐานบนแนวความคิดแห่งลัทธิสังคมนิยมเดียวกัน แต่กลับปรากฏว่ากัมพูชาและเวียดนามประกาศความเป็นศัตรูกันอย่างเปิดเผย และต่างกล่าวหากันว่า เป็นต้นเหตุของการปะทะกันด้วยกำลังขนาดใหญ่อย่างรุนแรง ซึ่งทั้งสองฝ่ายก็ยอมรับว่าได้เกิดสถานการณ์สงครามขึ้นแล้ว และนับได้ว่าเป็นวิกฤตการณ์สำคัญครั้งหนึ่งของต้นทศวรรษที่ ๒๕๒๐ นี้

แม้ว่าสงครามชายแดนกัมพูชา-เวียดนามที่เกิดขึ้นระหว่างปี ๒๕๒๐-๒๕๒๒ (ค.ศ. ๑๙๗๗-๑๙๗๙) จะมีจุดเริ่มต้นที่ปัญหาเกี่ยวกับเส้นเขตแดนอันตักคางมาแต่อดีต แต่ก็ยังมีเรื่องอื่นอีกมาก เช่น ปัญหาชนกลุ่มน้อย ปัญหาความหวาดระแวงกันในเรื่อง

ต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งมีความเกี่ยวพันอย่างซับซ้อนระหว่าง เรื่องในอดีตกับปัจจุบัน ความ
 น่าสนใจของเรื่องนี้เห็นจะได้แก่ความเกี่ยวพันของปัจจัยต่าง ๆ ในความสัมพันธ์ระหว่าง
 กัมพูชา กับ เวียดนาม ที่ผลักดันให้มีการรื้อฟื้นปัญหา เกาขึ้นมามีอีกครั้งหนึ่งและไม่สามารถ
 ประนีประนอมเพื่อยุติข้อพิพาทด้วยสันติวิธีได้ และยังส่งผลกระทบต่อตรงต่อสันติภาพและ
 ความมั่นคงระหว่างประเทศในภูมิภาค เอเซียตะวันออกเฉียงใต้อย่างรุนแรงอีกด้วย

วิทยานิพนธ์นี้ว่าด้วยประสพการณ์ที่จะศึกษามูลเหตุ ที่มา และวิวัฒนาการของความ
 ชัดแย้งที่มีผลให้เกิดสงครามระหว่างกัมพูชา กับ เวียดนามขึ้นในปี ๒๕๒๐-๒๕๒๒
 (ค.ศ. ๑๙๗๗-๑๙๗๙) โดยจำกัดการศึกษาไว้เฉพาะในสมัยที่รัฐบาล พล พต ปกครอง
 กัมพูชา (ระหว่างเดือนเมษายน ๒๕๑๘ ถึงเดือนมกราคม ๒๕๒๒) เท่านั้น เหตุผลที่
 เลือกรื้อศึกษาช่วงเวลานี้ก็คือความชัดเจนที่เริ่มมาแต่เดิมซึ่ง เกือบจะไม่เป็นปัญหาในสมัย
 ลอนนอล เป็นผู้นำกัมพูชานั้น ได้ถูกกระตุ้นขึ้นมาอีกโดยรัฐบาลพล พต และดูเหมือนว่า
 จะเป็นสาเหตุหนึ่งที่น่าไปสู่การปฏิวัติครั้งที่สองของฝ่ายคอมมิวนิสต์เพื่อโค่นล้มรัฐบาลพล พต
 ด้วยกำลังสนับสนุนของเวียดนาม ทั้งนี้ก็คาดว่า จะได้รับประโยชน์ในทางวิชาการ
 เป็นสำคัญ โดยเฉพาะสำหรับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศภายในภูมิภาค
 เอเซียตะวันออกเฉียงใต้อย่างไร และระหว่างประเทศคอมมิวนิสต์ด้วยกัน ทั้งนี้ได้กำหนด
 สมมุติฐานสำหรับการศึกษาไว้หกประการ ดังนี้

๑. ความสัมพันธ์ในอดีตระหว่างชาว เขมร กับ ชาวจีน เป็นสาเหตุพื้นฐาน
 ของความไม่พอใจและความไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกัน
๒. นโยบายอาณานิคมของฝรั่งเศส เป็นสาเหตุเบื้องต้นของกรณีพิพาท
 ชายแดน
๓. ความสัมพันธ์ระหว่างพรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชา กับ เวียดนาม เป็นสาเหตุ
 สนับสนุนความไม่ไว้วางใจกัน และมีผลต่อการดำเนินการดำเนินนโยบายที่แข็งกร้าวของ
 ทั้งสองฝ่าย
๔. การสนับสนุนของมหาอำนาจภายนอก คือ จีน กับ สหภาพโซเวียต
 เป็นสาเหตุปัจจุบันของการไร้อำนาจ เขาแกมปัญหาข้อพิพาท

๕. ทั้งสองฝ่ายไม้อาจจะยุติปัญหาด้วยการเจรจา

๖. กรณีพิพาทครั้งนี้เป็นสาเหตุหนึ่งที่สำคัญของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการเมืองระหว่างประเทศของทั้งสองฝ่าย

ในการดำเนินการศึกษา ได้ใช้วิธีการค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลแบบ Documentary Research ทั้งนี้ก็เนื่องจากกัมพูชาและเวียดนามเป็นประเทศที่ปกครองโดยรัฐบาลคอมมิวนิสต์ เป็นสังคมที่ปิด สื่อมวลชนอยู่ภายใต้การควบคุมอย่างเคร่งครัดของรัฐบาลหรือพรรคคอมมิวนิสต์ จึงต้องอาศัยเอกสารที่รัฐบาลพิมพ์เผยแพร่และข่าววิทยุกระจายเสียงของรัฐบาลเป็นหลัก และประกอบกับบทความและบทวิเคราะห์ของนักข่าวและนักสังเกตการณ์รวมทั้งนักวิชาการ หลักการสำคัญคือ การรวบรวมและเปรียบเทียบระหว่างข้อขัดแย้งที่มีในอดีตซึ่งปรากฏหลักฐานในหนังสือและบทความทางวิชาการต่าง ๆ กับค่าแถลงของรัฐบาลและบทความบทวิเคราะห์เกี่ยวกับความขัดแย้งในปัจจุบัน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาส่วนใหญ่เป็นเอกสารทางวิชาการที่กล่าวถึงความสัมพันธ์ของประเทศทั้งสองทั้งในอดีตและปัจจุบัน เอกสารเผยแพร่ของรัฐบาลทั้งสอง และเอกสารข่าวของสื่อมวลชน โดยเฉพาะที่บันทึกข่าววิทยุกระจายเสียงของรัฐบาลทั้งสองนั้น นอกจากนั้นก็ยังมีบทความและข้อมูลจากวารสารต่าง ๆ

ในการบรรยายผลการศึกษา ใช้ Descriptive Analytical Method โดยการนำเสนอข้อมูลแยกออกเป็น ๕ บท ดังนี้

บทที่ ๑ ความสัมพันธ์ของกัมพูชากับเวียดนามในประวัติศาสตร์ กล่าวถึงการขยายอำนาจของเวียดนามในบริเวณสามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขง และการพยายามขยายอำนาจต่อไปในส่วนอื่น ๆ ของกัมพูชา ซึ่งประสบความสำเร็จอยู่เพียงระยะหนึ่ง เพราะต้องแข่งอิทธิพลกับไทย แต่ก็เป็นการเพียงพอที่จะสร้างความโกรธแค้นเกลียดชังและไม่เป็นมิตรกับชาวญวนให้เกิดขึ้นอย่างมั่นคงในความรู้สึกของชาวเขมร

บทที่ ๒ ฝรั่งเศสกับผลกระทบต่อกัมพูชาและเวียดนาม ศึกษาบทบาทของฝรั่งเศสในอินโดจีน ส่วนที่เกี่ยวกับกัมพูชาและโคชินจีนหรือเวียดนามภาคใต้ เพราะการที่ฝรั่งเศสเข้าไปปกครองโคชินจีนโดยตรงในขณะที่กัมพูชามีฐานะเป็นรัฐในอารักขา ทำให้ฝรั่งเศสต้องจัดทำเส้นเขตแดนเพื่อแบ่งแยกดินแดนของทั้งสองแคว้นนี้ รวมทั้งแคว้นอื่น ๆ ในอินโดจีนฝรั่งเศสจากกันให้แน่นอน การตัดสินใจเรื่องนี้สร้างปัญหาขัดแย้งระหว่างผู้ปกครองกัมพูชากับโคชินจีนในเรื่องสิทธิเหนือดินแดนบางส่วน และเป็นปัญหาที่ยืดเยื้อตลอดมา

บทที่ ๓ ความสัมพันธ์ระหว่างพรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชากับเวียดนาม ศึกษาความสัมพันธ์ของพวกคอมมิวนิสต์กัมพูชากับเวียดนามที่เลี้ยวรวมกันในพรรคคอมมิวนิสต์แห่งอินโดจีน และเริ่มแตกแยกกันตั้งแต่การประชุมเจนีวาปี ๒๔๘๗ (ค.ศ. ๑๙๔๘) ที่พรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามดำเนินนโยบายในทางที่สร้างความไม่พอใจให้แก่พรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชา เมื่อพรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชารวมตัวกันอย่างมั่นคงในปี ๒๕๐๓ (ค.ศ. ๑๙๖๐) พรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามก็ยังคงดำเนินนโยบายเดิมและไม่ได้ให้การรับรองหรือช่วยเหลือพรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชามากนัก ความร่วมมือในช่วงปี ๒๕๑๓-๒๕๑๘ (ค.ศ. ๑๙๗๐-๑๙๗๕) ของพรรคทั้งสองก็มีได้ช่วยให้เกิดความรู้สึกในทางที่ดีขึ้นแต่อย่างไร การกระทำและการดำเนินนโยบายของพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามยิ่งสร้างความไม่พอใจให้แก่พรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชามากขึ้นไปอีก

บทที่ ๔ มหาอำนาจกับความขัดแย้งระหว่างกัมพูชากับเวียดนาม ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกัมพูชา เวียดนาม จีน และสหภาพโซเวียต หลังจากปี ๒๕๑๘ (ค.ศ. ๑๙๗๕) ที่ทำให้เกิดแบ่งแยกเป็นสองฝ่ายอย่างชัดเจนในความขัดแย้งระหว่างกัมพูชากับเวียดนาม คือ จีนกับกัมพูชาฝ่ายหนึ่ง และสหภาพโซเวียตกับเวียดนามอีกฝ่ายหนึ่ง และบทบาทของมหาอำนาจทั้งสอง โดยเฉพาะการสนับสนุนและการช่วยเหลือด้านการทหารทำให้ทั้งสองฝ่ายต่างก็รู้สึกขาดแคลนความขัดแย้งในปัญหาชายแดนจึงได้ลุกลามกลายเป็นสงครามไปในที่สุด

บทที่ ๕ พื้นที่ชายแดนกัมพูชา-เวียดนาม ว่าด้วยความสำคัญและผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับดินแดนส่วนต่าง ๆ ตามบริ เวณชายแดนกัมพูชา-เวียดนาม ซึ่งทั้งสองฝ่ายได้พยายามแย่งสิทธิ์เหนือดินแดนเหล่านั้นมาตั้งแต่ศตวรรษที่ ๒๔ แล้ว

บทที่ ๖ สาเหตุของความขัดแย้งระหว่างกัมพูชากับเวียดนาม รวบรวมสาเหตุขอขัดแย้งต่าง ๆ ที่มีอยู่ในความสัมพันธ์ระหว่างกัมพูชากับเวียดนาม ทั้งที่เป็นเรื่องที่เกิดจากประวัติศาสตร์ และเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นใหม่ และปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ก็มี ความซับซ้อนและมีอิทธิพลมากพอที่จะกระตุ้นให้ความขัดแย้งในเรื่อง เส้นเขตแดนขยายตัวกลายเป็นสงครามได้

บทที่ ๗ สงครามชายแดน ๒๕๒๐-๒๕๒๒ (ค.ศ. ๑๙๗๗-๑๙๗๘) วิเคราะห์แต่ละประเทศว่ามีเป้าหมายหรือความต้องการอย่างไรในการทำสงครามช่วงปี ๒๕๒๐-๒๕๒๒ (ค.ศ. ๑๙๗๗-๑๙๗๘) ซึ่งเป็นจุดสูงสุดของความขัดแย้งในเรื่องชายแดนสมัยที่รัฐบาลพล พต ปกครองกัมพูชา ทั้งนี้โดยให้ความสำคัญแก่สถานะทางการเมืองภายในแต่ละประเทศ เป็นปัจจัยหลักประการหนึ่ง และเรื่องปัญหาที่สืบทอดมาจากอดีต เป็นอีกปัจจัยหนึ่ง

บทที่ ๘ ข้อเสนอสันติภาพ กระบวนการสันติภาพได้เริ่มขึ้นตั้งแต่เริ่มเกิดกรณีพิพาทในปี ๒๕๑๘ (ค.ศ. ๑๙๗๕) มาแล้ว และมาเนิ่นกันมากเมื่อกัมพูชาตัดความสัมพันธ์ทางการทูตกับเวียดนามเมื่อปลายปี ๒๕๒๐ (ค.ศ. ๑๙๗๗) แต่กระบวนการนี้มีไคกาวหนาไปแต่อย่างใดนอกจากเป็นส่วนหนึ่งของการโฆษณาชวนเชื่อจึงต้องศึกษาถึงข้อเสนอแนะและเงื่อนไขของทั้งสองฝ่ายที่ต่างก็ยืนยันให้อีกฝ่ายยอมรับ ซึ่งเป็นอุปสรรคของการจะเจรจากัน

บทที่ ๙ ผลกระทบต่อประเทศไทยและการเมืองระหว่างประเทศ ศึกษาถึงปฏิกิริยาของประเทศต่าง ๆ ต่อสงครามครั้งนี้ โดยเน้นที่บทบาทของมหาอำนาจ คือ จีน สหภาพโซเวียต สหรัฐอเมริกา และในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประเทศในภูมิภาคเอเชีย

ตะวันออกเฉียงใต้ซึ่งได้รับผลกระทบโดยตรงนั้น ก็ศึกษาถึงความเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของกัมพูชาและเวียดนามต่อประเทศกลุ่มอาเซียน ซึ่งเป็นกลุ่มประเทศทุนนิยมสำคัญที่สุดในภูมิภาคนี้ ทั้งนี้ก็เพราะการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนั้นสามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจนและโดยเฉพาะต่อประเทศไทย ในฐานะที่เป็นเพื่อนบ้านที่อยู่ใกล้ชิด เหมาะแก่การเป็นเป้าหมายของการดำเนินการทางการทูตเพื่ออาศัยเป็น "สะพาน" สำหรับติดต่อไปยังประเทศอื่น ๆ ทั้งในกลุ่มอาเซียนและประเทศทุนนิยมอื่น ๆ ด้วย